

Maatschappelijke stages bij sportverenigingen in Zuid-Holland

januari 2012 - H.A. Doelman-van Geest, W. van der Heide
©Tympaan Instituut

	Inhoud	blz
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Vraagstelling	1
1.3	Aanpak	2
1.4	Leeswijzer	2
2	De maatschappelijke stage	3
3	Maatschappelijke stages bij sportverenigingen	5
3.1	Inleiding	5
3.2	De verenigingen	5
3.3	Verenigingen met maatschappelijke stagiairs	5
3.4	Activiteiten van maatschappelijke stagiairs	6
3.5	Redenen om maatschappelijke stagiairs in te zetten	7
3.6	Vrijwilligerswerk na de maatschappelijke stage	7
3.7	Het beleid van de vereniging	8
3.8	Ondersteuning	9
3.9	Knelpunten	10
3.10	Meerwaarde	10
4	Conclusies en aanbevelingen	11
4.1	Conclusies	11
4.2	Aanbevelingen	12

Literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Met ingang van het schooljaar 2011-2012 moeten alle leerlingen die in het voortgezet onderwijs binnenstromen verplicht een maatschappelijke stage lopen tijdens hun schoolloopbaan. Hoewel de afgelopen jaren de maatschappelijke stage nog niet verplicht was, zijn er al wel veel scholen mee begonnen. Jongeren maken hierdoor kennis met het leveren van een onbetaalde bijdrage aan de samenleving. Het kan hierbij gaan om stages bij organisaties op terreinen als sport, zorg, kunst en cultuur, politiek of milieu.

Doelen van maatschappelijke stages zijn: vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid, vergroten van het besef van normen en waarden en stimuleren van actief burgerschap. Een van de mogelijke effecten van maatschappelijke stages is, dat leerlingen na hun stage betrokken blijven bij de organisatie waar zij stage hebben gelopen. Het is echter nog onvoldoende duidelijk of de maatschappelijke stage dit effect heeft.

Sportverenigingen zijn voor scholieren populaire organisaties om een stageplek te krijgen. Op hun beurt zijn vrijwilligers voor sportverenigingen erg belangrijk. Sportverenigingen drijven op vrijwilligers en hebben vaak moeite vrijwilligers te vinden en te behouden. Voor sportverenigingen is het van belang te weten wat de effecten van de maatschappelijke stages zijn. Sportservice Zuid-Holland heeft het Tympaan Instituut verzocht onderzoek te doen naar de effecten van maatschappelijke stages voor sportverenigingen in Zuid-Holland. Sportservice Zuid-Holland kan in zijn provinciale ondersteuningsrol met de bevindingen van het onderzoek beter en gericht sportverenigingen ondersteunen en stimuleren.

1.2 Vraagstelling

De centrale vraag is:

Hoe geven sportverenigingen in Zuid-Holland invulling aan maatschappelijke stages, wat zijn de effecten van deze stages en wat zijn mogelijkheden om sportverenigingen te ondersteunen?

Hieruit zijn de volgende deelvragen afgeleid:

- 1 Hoeveel sportverenigingen zetten jeugdige vrijwilligers in via maatschappelijke stages?
- 2 Hoeveel jeugdigen worden bij de sportverenigingen ingezet voor een maatschappelijke stage?
- 3 Voor welke klussen zetten sportverenigingen maatschappelijke stagiairs in?
- 4 Op welke manier zijn de begeleiding en coördinatie van de maatschappelijke stages bij sportverenigingen geregeld?
- 5 Hoeveel jeugdigen blijven na de maatschappelijke stage vrijwilligerswerk doen bij de sportverenigingen?
- 6 Maken sportverenigingen gebruik van ondersteuning (via stagemakelaar, sportorganisatie en dergelijke)?
- 7 In hoeverre hebben sportverenigingen behoefte aan ondersteuning?
- 8 Wat is de winst/meerwaarde voor de sportverenigingen om maatschappelijke stages aan te bieden?

1.3 Aanpak

Voor dit project zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Een literatuuronderzoek om de ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijke stages te kunnen beschrijven en daarmee een eerste antwoord te geven op de onderzoeksvragen.
- Ontwikkeling van een online vragenlijst. Deze vragenlijst is voorgelegd aan sportverenigingen. Sportservice Zuid-Holland heeft via de gemeenten contact gelegd met de sportverenigingen en heeft voor de gemeenten en sportverenigingen een standaard e-mailbericht opgesteld. Het Tympaan Instituut heeft hiervoor een link naar de vragenlijst aangeleverd.
- Analyse van de resultaten met het statistische programma SPSS. De resultaten zijn vergeleken met de bevindingen uit het literatuuronderzoek.
- Twee groepsgesprekken¹ met de sportverenigingen. In deze gesprekken is dieper ingegaan op activiteiten van stagiairs, begeleiding, knelpunten en ondersteuningsbehoefte. Sportverenigingen die niet konden deelnemen aan het groepsgesprek, maar hiervoor wel interesse hadden getoond, zijn gemaild met een aantal extra vragen.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een korte beschrijving van de maatschappelijke stages bij sportverenigingen op grond van literatuur. In hoofdstuk 3 volgt een overzicht van de uitkomsten van de analyse van de enquête en de beide groepsgesprekken. In hoofdstuk 4 worden de conclusies en aanbevelingen weergegeven.

---

¹ In de vragenlijst is sportverenigingen gevraagd of ze willen deelnemen aan een groepsgesprek.

2 De maatschappelijke stage

Alle leerlingen die met ingang van het schooljaar 2011-2012 starten in het voortgezet onderwijs (praktijkonderwijs, vmbo, havo en vwo) moeten verplicht een maatschappelijke stage van minimaal 30 uur lopen tijdens hun schoolloopbaan. Hoewel de maatschappelijke stage voordien nog niet verplicht was, waren veel scholen er al eerder mee begonnen.

Scholen zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke stages van hun leerlingen. De school bepaalt in welk jaar leerlingen hun stage moeten lopen. Zij moeten met hun leerlingen afspraken maken over de uitvoering en de begeleiding van de maatschappelijke stage. Stimuleren van eigen initiatief van de leerlingen is hierbij van belang, zodat zij een stage kunnen kiezen of volgen die het best bij hun interesses past. Als het een leerling niet lukt een maatschappelijke stage te vinden, ondersteunt de school. Dit kan onder meer door een stagemakelaar in te schakelen.

Bij de maatschappelijke stage moet sprake zijn van één of meer duidelijke en afgebakende taken. Het moet helder zijn wat van de leerlingen verwacht wordt. Een gevarieerd takenpakket wordt aanbevolen. Het is dus niet de bedoeling dat het bij de stage enkel en alleen gaat om wat extra handen of algemene hand- en spandiensten.

De maatschappelijke stages draaien om vrijwilligerswerk. Jongeren maken hierdoor kennis met het leveren van een onbetaalde actieve bijdrage aan de samenleving. De stages vinden meestal plaats in de non-profitsector. Het kan hierbij gaan om stages bij verenigingen, instellingen of organisaties op terreinen als sport, zorg, kunst en cultuur, politiek of milieu (<http://www.maatschappelijkestage.nl>).

Sport vormt met ruim één miljoen vrijwilligers de grootste vrijwilligerssector van Nederland. Sportverenigingen zijn dus belangrijke plekken voor eventuele maatschappelijke stages. Sport is echter vaak niet of niet voldoende in beeld bij de maatschappelijke stage. Voor scholen, maar ook voor vrijwilligerscentrales, is sport vaak een grote onbekende. Sport is dan ook niet of nauwelijks vertegenwoordigd in lokale structuren die worden opgebouwd voor de organisatie, coördinatie en ondersteuning van maatschappelijke stages (<http://www.nisb.nl>).

Volgens een onderzoek van het Mulier Instituut is driekwart van de sportverenigingen op de hoogte van de verplichte maatschappelijke stage in het schooljaar 2011-2012 (Van Kalmthout 2011). Ruim de helft van de verenigingen staat open voor een maatschappelijke stage. Een derde van de sportverenigingen heeft het afgelopen jaar/jaren maatschappelijke stagiairs gehad. Een kwart van de sportverenigingen ziet geen mogelijkheden voor maatschappelijke stagiairs. Verenigingen hebben in totaal gemiddeld iets meer dan vier stagiairs gehad in het afgelopen jaar of de afgelopen jaren.

Sportverenigingen hebben vaak behoefte aan vrijwilligers, maar hebben dikwijls moeite voldoende vrijwilligers te vinden. Dit zou (voor een deel) opgevangen kunnen worden door het inzetten van maatschappelijk stagiairs. Bij sportverenigingen bestaat echter enige drempelvrees en scepsis omtrent de maatschappelijke stage. Leerlingen moeten immers begeleid worden. Daarnaast is het voor sportverenigingen soms onduidelijk wat ze van stagiairs kunnen vragen. Een mogelijk voordeel van de maatschappelijke stage is echter dat leerlingen die op jonge leeftijd kennismaken met de vrijwilligerscultuur van sportverenigingen zich wellicht ook op latere leeftijd blijven inzetten voor de sportvereniging. Volgens een onderzoek van de Universiteit van Utrecht (Bekkers et al 2010) blijft ongeveer een op de zes stagiairs na hun stage vrijwilligerswerk doen voor de organisatie waar zij ook de maatschappelijke stage hebben gelopen.

Stagiairs worden bij sportverenigingen vaak ingezet voor het assisteren bij trainingen, het begeleiden van sportactiviteiten en het organiseren van activiteiten zoals toernooien (Van Kalmthout 2011). Stagiairs kunnen hiermee sportverenigingen werk uit handen nemen. Driekwart van de sportverenigingen heeft voldoende tot (zeer) goede ervaringen met maatschappelijke stages.

Sportverenigingen werken (nog) niet veel samen met andere partijen wat betreft maatschappelijke stages (Van Kalmthout 2011). Voor zover er wordt samengewerkt betreft het scholen. Met lokale en provinciale sportservicebureaus of vrijwilligersorganisaties wordt met betrekking tot maatschappelijke stages niet vaak samengewerkt.

3 Maatschappelijke stages bij sportverenigingen

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van de enquête die is gehouden onder sportverenigingen in Zuid-Holland. Deze zijn aangevuld met uitkomsten van de beide groepsgesprekken die naar aanleiding van de enquête zijn gehouden.

3.2 De verenigingen

De enquête is ingevuld door 166 verenigingen. Dit is in de meeste gevallen gedaan door de secretaris van de vereniging. De gemeenten met de hoogste respons waren Dordrecht (19), Zoetermeer (14), Vlaarding (11), Leiden (10) en Delft (8).

De 166 verenigingen vertegenwoordigen vele takken van sport: van basketbal tot golf en van handboogschieten tot karate. De in het onderzoek meest vertegenwoordigde sporten zijn echter voetbal (14), tennis (9), korfbal (8), handbal (7), gymnastiek (4), tafeltennis (4) en volleybal (4). De kleinste vereniging heeft 20 leden. De grootste vereniging telt 2.300 leden. Het gemiddelde aantal leden bedraagt 430.

3.3 Verenigingen met maatschappelijke stagiairs

72 sportverenigingen (43%) hebben in het afgelopen schooljaar (2010-2011) maatschappelijke stagiairs gehad. Dit is iets meer dan bij het onderzoek van het Mulier Instituut waar een derde van de sportverenigingen maatschappelijke stagiairs heeft gehad.

66 verenigingen hebben aangegeven in totaal 276 maatschappelijke stagiairs te hebben (6 hebben geen aantal ingevuld in de enquête). Dat is gemiddeld 4,1 stagiair per vereniging. Dit is vergelijkbaar met het onderzoek van het Mulier Instituut. Ruim 70% van de verenigingen heeft ten hoogste 4 stagiairs. Meest voorkomend is 2 stagiairs (19). 5 verenigingen hebben 10 of meer stagiairs gehad.

De verenigingen zijn in deze rapportage gecategoriseerd naar grootte. Verenigingen met ten hoogste 200 leden zijn kleine verenigingen. Verenigingen met meer dan 200 leden en ten hoogste 500 leden zijn middelgrote verenigingen. Grote verenigingen hebben meer dan 500 leden. Wanneer gekeken wordt naar de grootte van de vereniging, blijkt dat het vooral de grotere verenigingen zijn die stagiairs hebben (tabel 1).

Tabel 1 Aantal verenigingen met maatschappelijke stagiairs naar grootte, in percentages

grootte	verenigingen (n=156) ¹	verenigingen met stagiairs (n=69) ¹
klein	44	28
middelgroot	24	32
groot	33	41

¹ Niet van alle verenigingen is het aantal leden bekend.

Kleine(re) verenigingen hebben minder vaak maatschappelijke stagiairs dan grote verenigingen. Als een kleine vereniging al stagiairs heeft, gaat het vaak om een of twee stagiairs. De grotere verenigingen hebben vaker drie of meer stagiairs.

Ruim de helft van de verenigingen heeft uitsluitend eigen leden als stagiair. Ruim 20% van de verenigingen heeft uitsluitend niet-leden als stagiair. De overige 25% heeft zowel eigen leden als niet-leden als stagiair. Uitgesplitst naar grootte van de vereniging, blijkt dat bij kleine en middelgrote sportverenigingen de stagiairs voor 60% uit eigen leden bestaan. Bij grote sportverenigingen is dit 40%. Grote sportverenigingen hebben naar verhouding vaker een mix van zowel eigen als niet eigen leden.

Leerlingen die hun maatschappelijke stage lopen bij een sportvereniging, hebben in de regel zelf contact opgenomen met de vereniging. In sommige gevallen hebben de ouders van de leerling of de school dat gedaan. Sportverenigingen nemen zelf niet vaak het initiatief hiertoe. Het komt vrijwel niet voor dat een stagemakelaar contact opneemt met de vereniging. Uit de groeps gesprekken kwam naar voren dat als scholen niet actief promoten dat kinderen bij een sportvereniging hun maatschappelijke stage kunnen lopen, leerlingen niet snel aan deze mogelijkheid denken.

3.4 Activiteiten van maatschappelijke stagiairs

De maatschappelijke stagiairs worden ingezet voor verschillende taken. Tabel 2 geeft een overzicht van de meest voorkomende taken.

Tabel 2 Taken van maatschappelijke stagiairs naar verenigingsgrootte, in percentages (n=69)

taken	klein	middelgroot	groot	totaal
assisteren bij training van jeugd	74	86	68	75
assisteren bij acties	11	41	14	22
meedraaien in een commissie	11	9	11	10
beheer/onderhoud (bijvoorbeeld materiaal)	11	9	18	13
organiseren van een evenement	53	41	32	41
meewerken aan een clubblad/website	5	9	11	9

Assisteren bij trainingen van jeugdleden is de meest voorkomende taak van maatschappelijke stagiairs. Bij kleine verenigingen wordt relatief vaak gebruikgemaakt van de stagiairs om een evenement (bijvoorbeeld een toernooi) te organiseren. Middelgrote verenigingen zetten hun stagiairs vaak in voor acties, zoals de Grote Clubactie. Verder heeft een aantal verenigingen aangegeven dat stagiairs ook worden ingezet voor kantinewerkzaamheden.

Uit de groeps gesprekken kwam naar voren dat verenigingen soms wat moeten zoeken om activiteiten te bedenken voor stagiairs. Ook zijn er verenigingen die niet precies weten wat ze aan een stagiair kunnen hebben. Aan stagiairs wordt in de regel gevraagd wat ze graag willen doen binnen de vereniging. Veel stagiairs hebben echter geen duidelijk beeld van wat er zoal moet/kan gebeuren bij een vereniging. Zij vinden het dan ook lastig zelf iets te bedenken en komen niet snel zelf met initiatieven.

De uren die voor de stage staan, worden bij ruim de helft van de verenigingen verdeeld over een aantal weken. De stagiair werkt dan op een vaste dag of een vast dagdeel per week. Bij een kwart van de verenigingen verschilt het aantal uren per week. Bij kleine verenigingen komt het wat va-

ker voor dat stagiairs een vast aantal uren per week komen, maar dan niet noodzakelijkerwijs op dezelfde dag.

3.5 Redenen om maatschappelijke stagiairs in te zetten

Aan de verenigingen is gevraagd wat voor hen de reden is om maatschappelijke stagiairs in te zetten. Tabel 3 geeft een overzicht van de meest voorkomende redenen.

Tabel 3 Redenen voor het inzetten van maatschappelijke stagiairs naar verenigingsgrootte, in percentages (n=69)

reden	klein	middelgroot	groot	totaal
extra handen om klussen gedaan te krijgen	58	73	61	64
vereniging kan haar maatschappelijke gezicht tonen	47	41	54	48
prettige samenwerking met scholen	26	9	14	16
stagiair is na afloop van de stage potentieel nieuw lid	5	9	4	6
jongeren ontdekken hoe leuk en veelzijdig vrijwilligerswerk in de sport is	68	64	64	65

Het gaat verenigingen er bij maatschappelijke stages om jongeren te laten ervaren hoe leuk en veelzijdig vrijwilligerswerk in de sport is. Daarnaast gaat het vooral om de extra handen om klussen gedaan te krijgen. Bijna de helft van de verenigingen vindt het ook belangrijk dat de vereniging haar maatschappelijke gezicht laat zien. De samenwerking met scholen en het werven van nieuwe leden spelen geen grote rol bij maatschappelijke stages. De nadruk voor verenigingen ligt dus vooral bij een combinatie van ideële en praktische overwegingen. Een paar verenigingen gaf te kennen, dat ze (mede) stageplekken aanboden om leerlingen juist de mogelijkheid te geven hun verplichte maatschappelijke stage te kunnen volbrengen.

3.6 Vrijwilligerswerk na de maatschappelijke stage

53 verenigingen hebben aangegeven of de stagiairs na hun stage al of niet vrijwilligerswerk zijn blijven doen voor de vereniging. Van de overige 16 verenigingen is dit niet bekend. Van deze 53 verenigingen geven 34 verenigingen (64%) aan, dat 1 of meerdere stagiairs na hun stage vrijwilligerswerk zijn blijven doen voor de vereniging. In totaal zijn bij deze 34 verenigingen 82 stagiairs vrijwilligerswerk blijven doen na hun stage. Als dit vergeleken wordt met het aantal stagiairs dat stage heeft gelopen bij de verenigingen (276), betekent dit dat 30% van de stagiairs na hun maatschappelijke stage vrijwilligerswerk is blijven doen voor de vereniging. Dat is een hoger aandeel dan in ander onderzoek (Bekkers et al 2010).

Uit de groeps gesprekken kwam naar voren dat sportverenigingen op verschillende manieren de kans kunnen vergroten dat stagiairs na hun stage vrijwilligerswerk gaan doen voor de vereniging. Zo is het van belang de stagiairs te laten merken dat hun werk gewaardeerd wordt (bijvoorbeeld door dit te vermelden op de website van de sportvereniging, ze te nomineren voor een vrijwilligersprijs, het uitreiken van een getuigschrift of het verstrekken van consumptiebonnen). Daarnaast is het ook belangrijk stagiairs na hun stage te vragen of zij vrijwilligerswerk willen doen voor de sportvereniging.

3.7 Het beleid van de vereniging

72 sportverenigingen (43%) hebben het afgelopen jaar maatschappelijke stagiairs gehad. 22% van de verenigingen verwacht een stijging van het aantal stagiairs bij de vereniging in het schooljaar 2011-2012. 17% denkt dat het aantal gelijk zal blijven. Ruim 40% van de verenigingen weet het niet. 55 sportverenigingen (33%) die nu geen maatschappelijke stagiairs hadden, verwachten dat deze er nog wel zullen komen. De resterende 39 sportverenigingen (23%) zien geen mogelijkheden voor maatschappelijke stagiairs. Laatstgenoemde groep is even groot als in het onderzoek van het Mulier Instituut.

Aan de 127 sportverenigingen die maatschappelijke stagiairs hebben gehad of deze nog verwachten is gevraagd of zij de maatschappelijke stage hebben opgenomen in hun beleid.

Dit blijkt bij de meeste verenigingen niet het geval te zijn. Bijna 20% van de verenigingen heeft de maatschappelijke stage in hun beleid opgenomen (grote verenigingen iets vaker dan kleine verenigingen). Ongeveer 30% van de verenigingen geeft aan dat dit nog gaat gebeuren.

In tabel 4 staat wie de coördinatie van de maatschappelijke stagiairs binnen de vereniging doet.

Tabel 4 Coördinatie van maatschappelijke stagiairs naar verenigingsgrootte, in percentages

coördinatie	klein (n=47)	middelgroot (n=33)	groot (n= 47)	totaal (n=1 27)
mas-coördinator	4	13	3	6
vrijwilligerscoördinator	12	8	21	14
jeugdcoördinator	23	33	15	23
anders	62	46	61	57

De verenigingen geven aan dat de coördinatie van de stagiairs sterk afhankelijk is van de taak die verricht moet worden. Er is meestal geen vaste persoon voor. Het wordt onder meer gedaan door bestuursleden, combinatiefunctionarissen, trainers en secretarissen. De verschillende coördinatoren zoals genoemd in tabel 4 nemen in hooguit een kwart van de gevallen de coördinatie voor hun rekening.

Een soortgelijk beeld is te zien bij de begeleiding van de maatschappelijke stagiairs. Ook hier is in de regel geen vaste persoon voor. De begeleider verschilt per taak. Wel is de trainer in ruim een kwart van de gevallen genoemd als begeleider.

Tabel 5 geeft een overzicht van verschillende vormen van begeleiding.

Tabel 5 Begeleidingsvormen van maatschappelijk stagiairs naar verenigingsgrootte, in percentages

begeleidingsvorm	klein (n=47)	middelgroot (n=33)	groot (n=47)	totaal (n=1 27)
vereniging voert startgesprek met stagiair	26	39	45	36
begeleider heeft contact met school	11	9	19	13
stagiair heeft overleg met begeleider vereniging	21	49	38	35
begeleider is aanspreekpunt voor vragen, stagiair is zelfstandig aan de slag	32	46	47	41
stagiair doet (vrijwel) alles samen met begeleider	28	46	38	36
anders	19	6	9	12

Er zijn geen begeleidingsvormen die door een meerderheid van de verenigingen wordt toegepast. De meest voorkomende vorm van begeleiding is dat de begeleider als aanspreekpunt fungeert terwijl de stagiair zelfstandig aan de slag is. Een aantal verenigingen gaf aan dat de begeleiding nog grotendeels ontwikkeld moest worden. Uit de groepsgesprekken kwam ook naar voren dat de begeleiding doorgaans plaatsvindt op de werkvloer. Degene voor wie de stagiairs de klussen doen is dan automatisch het aanspreekpunt. Formeel is er vaak niet zoveel geregeld.

Begeleiders hebben over het algemeen weinig contact met scholen. Ook bij de groepsgesprekken kwam naar voren dat de begeleiders/verenigingen weinig contact hadden met de scholen. Bij verenigingen bestaat wel de wens dat er meer gecommuniceerd kan worden met scholen over de stage. Verenigingen zien scholen nu nog vaak als een 'papieren werkelijkheid'. Scholen richten zich op formele aspecten van de stage (zoals het aantal uren dat aan activiteiten is besteed). Wanneer een stagiair aan een aspect heeft voldaan, kunnen scholen dit op een formulier afvinken. Sportverenigingen daarentegen zijn minder geïnteresseerd in de formulieren, maar meer in de inhoud en kwaliteit van de stage. De vraag of een activiteit goed is uitgevoerd is dan belangrijker dan de vraag of het aantal uren precies klopt.

3.8 Ondersteuning

Sportverenigingen die beleid willen ontwikkelen op het gebied van maatschappelijke stages, medewerkers willen trainen of informatie nodig hebben voor het vinden of begeleiden van stagiairs kunnen hiervoor ondersteuning krijgen. Er zijn verschillende organisaties die praktijkvoorbeelden, stappenplannen, checklists of evaluatieformulieren kunnen leveren. Ook is er een handboek '[Maatschappelijke stages voor sportverenigingen](http://www.sportservicezuid-holland.nl)' van Sportservice Zuid-Holland (<http://www.sportservicezuid-holland.nl>). Aan de verenigingen is gevraagd of zij gebruikmaken van organisaties die ondersteuning kunnen bieden bij maatschappelijke stages.

Tabel 6 Organisaties waarvan verenigingen gebruikmaken voor ondersteuningsmogelijkheden voor maatschappelijke stagiairs naar verenigingsgrootte, in percentages

organisaties	klein (n=47)	middelgroot (n=33)	groot (n=47)	totaal (n=127)
scholen	21	12	32	23
stagemakelaar	0	6	9	5
lokale vrijwilligerscentrale	2	3	11	6
sportloket/sportbureau	2	6	4	4
provinciale sportraad (sportservice zuid-holland)	2	0	6	3
geen	57	64	45	54

Ruim de helft van de verenigingen (69) maakt van geen enkele vorm van ondersteuning gebruik. Sportverenigingen maken enigszins gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden van de scholen (en dan vooral de grote verenigingen).

Er zijn 21 verenigingen die aangeven gebruik te maken van een bepaalde vorm van ondersteuning. Dit zijn 12 grote verenigingen, 5 middelgrote en 4 kleine. De kleine verenigingen geven aan dat ze ondersteuning gebruiken bij het **begeleiden** van maatschappelijke stagiairs. 4 middelgrote verenigingen geven aan dat ze ondersteuning gebruiken bij het **vinden** van maatschappelijke stagiairs. 7 grote verenigingen maken gebruik van ondersteuning bij het vinden van maatschap-

pelijke stagiairs en 5 verenigingen bij het begeleiden van maatschappelijke stagiairs. Ondersteuning met betrekking tot deskundigheidsbevordering komt vrijwel niet voor.

20 verenigingen hebben behoefte aan ondersteuning. Het gaat hierbij om 9 kleine, 3 middelgrote en 8 grote verenigingen. Het gaat vooral om ondersteuning bij het **vinden** van maatschappelijke stagiairs. Daarnaast geven 5 grote verenigingen aan behoefte te hebben aan ondersteuning bij het **begeleiden** van maatschappelijke stagiairs.

Uit de groepsgesprekken kwam naar voren dat sportverenigingen vaak niet bekend zijn met de mogelijkheden voor ondersteuning. Zo weten veel sportverenigingen niet dat er stappenplannen, checklists en een handboek bestaan.

3.9 Knelpunten

Uit de groepsgesprekken kwam naar voren dat het belangrijkste knelpunt de motivatie van (sommige) stagiairs is. Bij een aantal stagiairs is de motivatie om zich voor de vereniging te willen inzetten niet zo groot. Zij zien de maatschappelijke stage als een sociale dienstplicht (als '30 uur moeten'). Voor een vereniging is het dan van belang deze stagiairs te kunnen blijven motiveren.

Een knelpunt voor sommige verenigingen is dat ze erg lastig stagiairs kunnen vinden. Dit kan zijn omdat er geen voortgezet onderwijs in de buurt van de vereniging is. Het kan ook voorkomen dat de aard van de werkzaamheden bij sommige verenigingen stagiairs minder snel zal aanspreken (een voorbeeld hiervan is een roeivereniging voor gehandicapten die stagiairs zou kunnen inzetten om gehandicapten te begeleiden).

3.10 Meerwaarde

Uit de groepsgesprekken kwam naar voren dat verenigingen over het algemeen positief zijn over de maatschappelijke stages. Zij zien voor zowel de stagiairs als de vereniging dat de maatschappelijke stage iets oplevert.

Voor de stagiairs is de maatschappelijke stage een goede ervaring. Zij leren dat verenigingen worden gerund door vrijwilligers. In de praktijk blijkt daarnaast dat de meeste stagiairs het werk dat ze voor de vereniging doen leuk vinden. Dit inspireert andere jongeren om ook vrijwillig iets voor de vereniging te gaan doen.

Voor de vereniging levert de maatschappelijke stage in de eerste plaats extra handen op om klussen gedaan te krijgen. Daarnaast wordt de mogelijkheid gecreëerd dat jongeren na hun stage ook vrijwilligerswerk blijven doen voor de vereniging.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In dit hoofdstuk worden op basis van de gegevens die verzameld en geanalyseerd zijn, antwoord gegeven op de onderzoeksvragen:

- 1 Hoeveel sportverenigingen zetten jeugdige vrijwilligers in via maatschappelijke stages?
43% van de verenigingen die hebben meegedaan aan de enquête, geeft aan dat zij in het schooljaar 2010-2011 maatschappelijke stagiairs hebben gehad.
- 2 Hoeveel jeugdigen worden bij de sportverenigingen ingezet voor een maatschappelijke stage?
Verenigingen met maatschappelijk stagiairs hebben gemiddeld 4,1 stagiair.
- 3 Voor welke klussen zetten sportverenigingen maatschappelijke stagiairs in?
De meest genoemde activiteiten zijn het assisteren bij trainingen en het organiseren van evenementen.
- 4 Op welke manier zijn de begeleiding en coördinatie van de maatschappelijke stages bij sportverenigingen geregeld?
Formeel is er weinig geregeld. De meeste begeleiding vindt plaats op de werkvloer. Daardoor vinden begeleiding en coördinatie werkenderwijs plaats. Aanspreekpunt is in de regel degene voor wie een activiteit wordt gedaan.
- 5 Hoeveel jeugdigen blijven na de maatschappelijke stage vrijwilligerswerk doen bij de sportverenigingen?
Na afloop van de maatschappelijke stage is 30% van de stagiairs vrijwilligerswerk blijven doen voor de vereniging.
- 6 Maken sportverenigingen gebruik van ondersteuning (via stagemakelaar, sportorganisatie en dergelijke)?
Sportverenigingen maken weinig gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden. Van stagemakelaars en sportorganisaties wordt nagenoeg geen gebruikgemaakt. Voor een deel ligt dit aan de onbekendheid van de verenigingen met de mogelijkheden hiervoor.
- 7 In hoeverre hebben sportverenigingen behoefte aan ondersteuning?
Er is behoefte aan ondersteuning bij 16% van de verenigingen die stagiairs hebben (gehad) of (in de toekomst) nog stagiairs willen. Dit betreft zowel het vinden van maatschappelijke stagiairs als het begeleiden van maatschappelijke stagiairs.
- 8 Wat is de winst/meerwaarde voor de sportverenigingen om maatschappelijke stages aan te bieden?
Uit het onderzoek komt naar voren dat de maatschappelijke stage een meerwaarde heeft voor zowel stagiairs als verenigingen. De meeste stagiairs vinden hun maatschappelijke stage leuk en zinvol. Een minderheid vindt het minder leuk, wat vooral lijkt samen te hangen met het verplichte karakter van de stage.
De verenigingen die ervaring hebben met maatschappelijke stagiairs, zijn daar in het algemeen positief over. Voor de vereniging ligt de meerwaarde in de extra handen voor klussen/activiteiten die gedaan moeten worden. Daarnaast blijkt dat 30% van de maatschappelijke stagiairs na hun stage vrijwilligerswerk is blijven doen voor de vereniging.

4.2 Aanbevelingen aan Sportservice Zuid-Holland

Vergroten van de naamsbekendheid

Ruim een kwart van de verenigingen met maatschappelijke stagiairs heeft aangegeven behoefte te hebben aan ondersteuning bij het vinden of begeleiden van de maatschappelijke stagiairs. De sportverenigingen zijn echter weinig bekend met de ondersteuningsmogelijkheden en de organisaties die hen daarbij kunnen helpen. Sportservice Zuid-Holland kan hier een rol in spelen door:

- contact te zoeken met sportverenigingen en hen op de hoogte te stellen van de mogelijkheden voor ondersteuning;
- sportverenigingen te wijzen op het handboek 'Maatschappelijke stages voor sportverenigingen' van Sportservice Zuid-Holland.

Onbekendheid met maatschappelijke stages

Meer dan de helft van de sportverenigingen heeft (nog) geen ervaring met maatschappelijke stages. Veel verenigingen weten ook niet zo goed wat ze ermee moeten of kunnen. De ervaringen van sportverenigingen die er wel ervaring mee hebben, zijn overwegend positief. Sportservice Zuid-Holland kan:

- verenigingen op de hoogte brengen van de positieve ervaringen van andere sportverenigingen;
- sportverenigingen wijzen op het gegeven dat een deel van de maatschappelijke stagiairs na hun stage vrijwilligerswerk blijft doen voor de vereniging;
- sportverenigingen wijzen op de vele taken die door maatschappelijke stagiairs gedaan kunnen worden;
- sportverenigingen er op wijzen dat zij zelf taken kunnen bedenken voor de stagiairs;
- sportverenigingen tips geven over hoe de betrokkenheid van de maatschappelijke stagiairs kan worden vergroot, bijvoorbeeld door maatschappelijke stagiairs te waarderen (aandacht aan het werk op de website, nominatie voor 'jonge vrijwilligers van het jaar', het uitreiken van een diploma, het geven van een consumptiebon).

Literatuur

Schriftelijke documentatie

Bekkers R et al. Maatschappelijke stage en burgerschap. Rapportage schooljaar 2008-2009. Utrecht: Universiteit Utrecht, Faculteit sociale wetenschappen, 2010.

Kalmthout J van. Maatschappelijke stage in de sportvereniging. Ervaringen van verenigingsbestuurders. Utrecht: Mulier Instituut, 2011.

Websites

<http://www.maatschappelijkstage.nl>

<http://www.nisb.nl>

<http://www.sportservicezuidholland.nl>

Kenniscentrum Maatschappelijke stage

Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen

Sportservice Zuid-Holland

Maatschappelijke stages bij sportverenigingen in Zuid-Holland kost € 6,95 en is onder vermelding van 0467 te bestellen bij het Tympan Instituut